

prima instanță: V. Micu
instanța de apel: D. Manole, N. Traciuc, E. Fistican

DECIZIE

29 ianuarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Svetlana Novac
Judecătorii Iurie Bejenaru și Tatiana Vieru

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ciontoloii Ion
împotriva Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”,
intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Ministerul
Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral,
împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013, prin care
cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor a fost restituită,

c o n s t a t ă

La 28 septembrie 2010, Ciontoloii Ion a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Secției de evidență și documentare a Populației, or. Căușeni,
Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru” și
Ministerul Tehnologiilor Informaționale și Comunicațiilor cu privire la obligarea
pârților să-i elibereze pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și încasarea
sumei de 100 000 lei prejudiciu moral.

În motivarea acțiunii a indicat că la 23 iunie 2010 a depus actele la secția de
evidență și documentare a populației pentru perfectarea pașaportului cetățeanului
Republicii Moldova, în schimbul pașaportului vechi.

Pentru urgentarea perfectării actelor a achitat suma de 600 lei, ca la 03 iulie
2010 urma să primească pașaportul.

Considerînd că îi v-a fi eliberat pașaportul în timpul promis, și-a programat
concediu împreună cu soția intenționînd să plece la odihnă în România, rezervînd
în prealabil locuri în hotel.

La 14 iulie 2010 a primit refuzul Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor
Informaționale de Stat Registru” într-u perfectarea pașaportului din motivul că este
atras la răspundere penală.

Susține Ciontoloii Ion că nu cunoaște vre-o hotărîre judecătorească,
ordonanță a organelor de urmărire penală prin care să-i fi fost interzisă ieșirea din
țară.

Cere Ciontoloii Ion obligarea pîrîtului de ai elibera pașaportul cetățeanului Republicii Moldova, încasarea prejudiciului moral în mărime de 100 000 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Căușeni din 29 noiembrie 2010, a fost strămutată pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ciontoloii Ion pentru examinare după competență, la Curtea de Apel Chișinău (f.d.21).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2011 a fost admisă renunțarea lui Ciontoloii Ion în partea cerinței cu privire la obligarea Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru” de a-i elibera pașaportul cetățeanului Republicii Moldova și în această parte procesul a fost încetat (f.d.46-48).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2011 a fost strămutată pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ciontoloii Ion la Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău (f.d.49-51).

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 21 iulie 2011 la cererea pîrîtului, a fost atras în proces în calitate de intervenient accesoriu Ministerul Afacerilor Interne (f.d.63).

La 23 martie 2012, Ciontoloii Ion a depus cerere de modificare a pretențiilor, solicitînd atragerea în calitate de copîrîți Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, încasarea din contul Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru” și copîrîților în mod solidar în beneficiul său suma de 100 000 lei prejudiciu moral și cheltuielile de judecată (f.d.72-73).

În motivarea cererii de concretizare a pretențiilor, reclamantul menționează că a fost documentat cu pașaportul cetățeanului Republicii Moldova, abia la 24 decembrie 2010, astfel i s-a încălcat dreptul constituțional la libera circulație. Faptul că organele de stat abilitate cum ar fi Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”, Ministerul Afacerilor Interne și Ministerul Justiției nu au înlăturat la timp obstacolele ce au servit drept temei de refuz într-u eliberarea pașaportului cetățeanului Republicii Moldova.

Consideră că existența prejudiciului moral solicitat se confirmă prin faptul că el împreună cu soția la momentul refuzului de a primi pașaportul și-au planificat concediu unde urmau să plece la odihnă în România.

Cere Ciontoloii Ion atragerea în calitate de copîrîți alături de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”, a Ministerului Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, încasarea din contul Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru” și copîrîților în mod solidar în beneficiul său suma de 100 000 lei prejudiciu moral și cheltuielile de judecată pentru asistență juridică din partea avocatului pentru reprezentarea în instanța de judecată a sumei de 10 000 lei și taxa de participare a cîte 500 lei pentru fiecare ședință de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 23 martie 2013, au fost atrași în proces Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, în calitate de intervenienți accesorii de partea pîrîtului (f.d.78).

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 octombrie 2012, acțiunea depusă de către Ciontoloii Ion a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciontoloii Ion prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei și suma de 10 000 lei cheltuieli de judecată (f.d.113-120).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013, cererea de apel depusă de către Ministerul Finanțelor a fost restituită ca fiind depusă înafara termenului de declarare (f.d.165-168).

La 18 noiembrie 2013, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013, solicitând casarea acesteia și trimiterea pricinii instanței de apel pentru examinarea cererii de apel.

În conformitate cu art. 425 CPC termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Prin prisma normei citate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în termen, deoarece potrivit înscrisului anexat la cererea de recurs de către recurent se atestă faptul că Ministerul Finanțelor a recepționat copia încheierii Curții de Apel, la 06 noiembrie 2013 (f.d.176).

În motivarea cererii de recurs, recurentul a invocat că instanța de apel prin restituirea cererii de apel, i-a îngădit accesul la justiție.

Studiind materialele dosarului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din 24 septembrie 2013, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele dosarului rezultă că, prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 30 octombrie 2012, acțiunea depusă de către Ciontoloii Ion a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Ciontoloii Ion prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei și suma de 10 000 lei cheltuieli de judecată.

La 16 aprilie 2013, Ministerul Finanțelor a declarat apel, împotriva hotărârii primei instanțe (f. d. 127-128).

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013, cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor a fost restituită ca fiind depusă înafara termenului de declarare (f.d.165-168).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră încheierea Curții de Apel Chișinău întemeiată și legală, bazată pe aprecierea justă a circumstanțelor de fapt și aplicarea corectă a normelor de drept procedurale din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă (în redacția de până la 01 decembrie 2012), termenul de declarare a apelului este de 20 de zile de la data comunicării hotărârii motivate, dacă legea organică nu dispune altfel, chiar dacă apelul a fost depus anterior. Termenul de apel curge și în cazul comunicării concomitente a hotărârii și a somației de executare. Repunerea în

termenul de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzută de art. 116 CPC.

La 16 aprilie 2013 Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel (f.d. 127-128).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie cererea de apel dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs reține că la data emiterii hotărârii de către prima instanță, reprezentantul Ministerului Finanțelor nu a fost prezent la judecare pricinii, din motiv că la 25 septembrie 2012 a depus cerere prin care a solicitat în temeiul art. 296 alin. (1) CPC examinarea pricinii date, în absența sa (f.d. 94).

În conformitate cu art. 110 CPC, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) Codul de procedură civilă termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui. Astfel, termenul de declarare a apelului a început să curgă pe 19 decembrie 2012.

Potrivit art. 112 alin. (1) Codul de procedură civilă termenul stabilit în ani expiră în luna și ziua respectivă a ultimului an al termenului. Termenul stabilit în luni expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii. Alin. (2) al aceluiași articol expres stipulează că, dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare, acesta expiră în următoarea zi lucrătoare. Alineatul (3) același articol prevede că, actul de procedură pentru care este stabilit un termen poate fi îndeplinit pînă la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

Astfel, instanța de apel corect a concluzionat că nu poate fi reținut argumentul recurentului că termenul de declarare a apelului urmează a fi calculat din 04 aprilie 2013, data la care a primit copia hotărârii motivate a primei instanțe, deoarece Ministerul Finanțelor înaintînd cerere de examinare a pricinii în absența sa, urma să se intereseze despre soarta dosarului.

La acest capitol este de menționat că Ministerul Finanțelor a cunoscut despre existența litigiului, despre data, ora și locul examinării pricinii.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Codul de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale.

În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Articolul 61 alin. (1) Codul de procedură civilă expres prevede că părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Curtea de Apel la 28 octombrie 2013 a expediat în adresa participanților procesului copia încheierii emise la 24 septembrie 2013, pe cînd recurentul nu a recepționat copia acesteia, însă la 21 februarie 2012, titlul executoriu emis de către prima instanță a fost înregistrat la Ministerul Finanțelor, astfel ultimul a cunoscut cu certitudine despre existența hotărîrii pînă la 04 aprilie 2013, data solicitării ei (f.d.147).

Ținînd cont de împrejurările menționate în coraport cu normele enumerate se conchide că apelantul – Ministerul Finanțelor a încălcat termenul de 20 zile, consacrat în art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Raportînd normele citate la caz, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră concluziile instanței de apel corecte și întemeiate, rezultate din aprecierea justă a circumstanțelor pricinii și aplicarea corectă a normelor de drept procesual.

Prin urmare apelul declarat de Ministerul Finanțelor împotriva hotărîrii primei instanțe, la 16 aprilie 2013, a fost declarat în afara termenului legal.

Articolul 116 alin.(1), (3) și (4) Codul de procedură civilă prevede că, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

La depunerea apelului în afara termenului legal, Ministerul Finanțelor nu a solicitat repunerea cererii de apel în termen și nu a prezentat probe ce ar justifica imposibilitatea îndeplinirii actului în termen.

Colegiul relevă, de asemenea, că o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, avînd în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar împiedica rămînerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a deciziei judecătorești emise în instanța de apel și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice. Așa fiind, cu ocazia examinării cauzei *Ponomaryov v. Ucraina (hotărîre din 3 aprilie 2008)*, Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărîri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces după un interval considerabil de timp prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare

de atac, totuși, reînnoirea acestui termen după o perioadă îndelungată și pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrînge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Curtea reiterează că dreptul la judecarea într-un mod echitabil de către o instanță, după cum este garantat de art. 6 § 1 al Convenției, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a statelor contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție. Curtea a observat că o situație similară a fost deja examinată în cauza *Popov vs. Moldova* din 06 decembrie 2005, în care a constatat că, prin neprezentarea motivelor pentru repunerea în termenul de prescripție pentru efectuarea unui act procedural, instanțele naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil. În această cauză Curtea a notat că termenul de declarare a recursului a expirat, cu 47 de zile după expirarea termenului prevăzut de lege pentru depunerea lui (*Melnic vs. Moldova, nr. 6923/03, 14 noiembrie 2006*).

În plus, recursul declarat de Ministerul Finanțelor este viciat și de absența temeiurilor juridice, incoerența între probele administrate la examinarea cauzei și concluziile propuse, lipsa suportului legal al revendicărilor înaintate și reprezintă doar un set de informații irelevante esenței cauzei, din care considerent, nu pot servi drept temei pentru admiterea celor invocate.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Ministerul Finanțelor.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ciontoloii Ion împotriva Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat Registru”, intervenienți accesorii Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Novac

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Tatiana Vieru